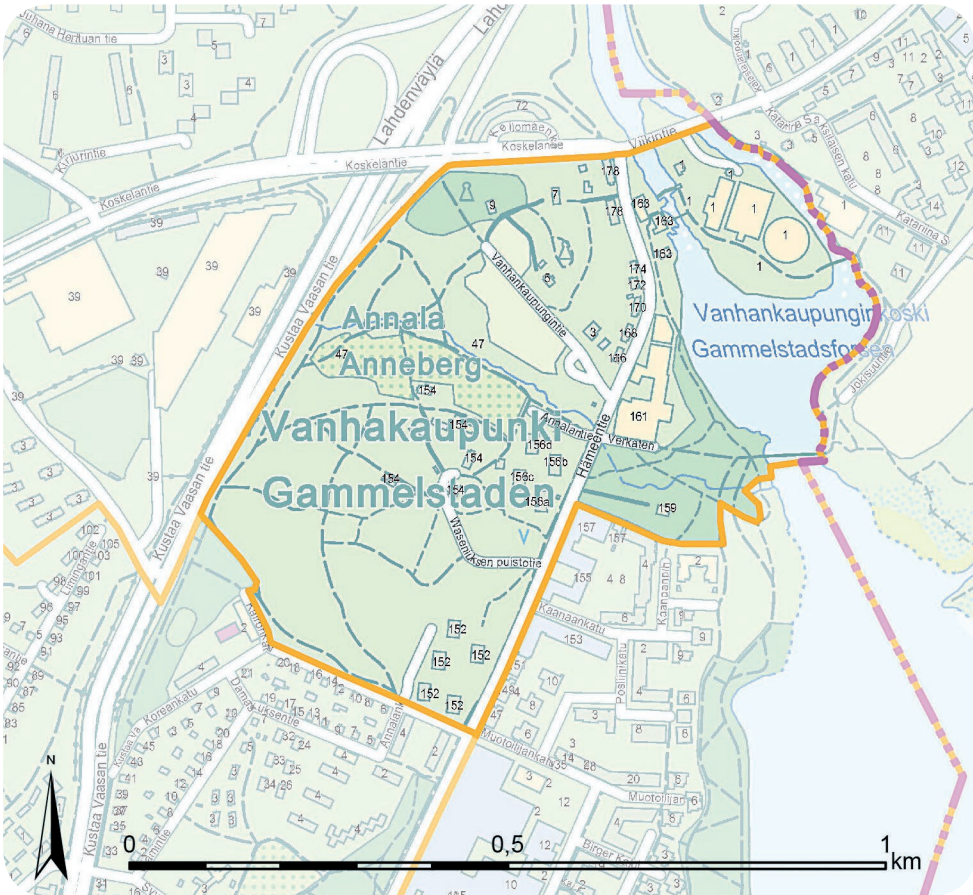

Sijaintikartta

Kuva 1. Annalan huvila.

Kuva 2. Vanhakaupunginkoski.

Vanhakaupungin aluesuunnitelma

ANNALA - VANHAKAUPUNKI

Alueen kokonaiskuva

Annala ja Vanhakaupunki sijoittuvat Helsingin syntysijoille: Kustaa Vaasa perusti Helsingin v. 1550 tälle paikalle. Alueella on kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa ja ympäristöä: Annalan huvila puutarhoineen, muutamia muita asuin- ja huvilarakennuksia, Kellomäki, koskimiljöö sekä teollisuusrakennuksia. Asukkaita alueella on vähän. Uudehkoja pientaloja on rakennettu Hämeentien varteen. Kuninkaankartanon saari on arvokas historiallinen teollisuusympäristö, jossa yhdistyvät luonto- ja kulttuuriarvot. Hienot näkymät, historiallinen puistomiljöö ja veden läheisyys tekevät siitä suosittu virkistyskohteen. Saarella toimii myös tekniikan museo.

Alueesta huomattava osa on viheraluetta ja kokonaisuus on väljä ja vehreä. Annalan huvila (1800-luvulta) pihapiireineen ja puutarhoineen sijoittuu kallioisen mäen Vanhakaupunginkosken puoleiselle rinteelle (Kuva 1). Puutarha- ja viljelykulttuuri ovat osa Annalan historiaa. Annalan puutarhoja on kunnostettu ja entisoitu 2000-luvun vaihteessa. Entisillä viljelymailla sijaitsee nykyisin vilje-

lypalstoja ja niittyjä. Annalan huvilan pihapiirissä on Suomen tiettävästi vanhin kivinen kasvihuone, orangeria ja siellä toimii myös hevostalli. Annalaan sijoittuu yksi Helsingin laajimpia ja yhtenäisimpiä tammimetsiä. Hyötykasvihadistyksellä on Annalassa vilkasta ympärivuotista toimintaa.

Vanhakaupunginlahti on linnustoltaan arvokas ruovikkolahti ja Vanhakaupunginkoski on suosittu kalastuspaikka (Kuva 2).

Alueen katuverkko on harva ja koostuu alueellisesta kokoojakadusta ja parista lyhyestä tonttikadusta. Sen sijaan jalankulku- ja pyöräreitistö on kattava ja vilkkaassa käytössä. Palveluja ei juuri ole, kaupalliset palvelut sijaitsevat Arabianrannassa.

Yleiset tavoitteet

- Historiallinen ympäristö näkyy selvästi ja kokonaisvaltaisesti ympäristössä. Tämä tulee huomioida alueen arvoa tunnustavien pintamateriaalien, rakenteiden, varusteiden ja kalusteiden sekä kasvillisuuden ilmeessä. Myös historiallisia rakennuksia ja näkymiä korostetaan (Kuva 3).
- Alue on merkittävä ulkoilu- ja virkistysreittien solmukohta. Jalankulun ja pyöräilyn reittejä selkeytetään ja opastusta ja viitoitusta kehitetään osana koko Vanhakaupunginlahden kokonaisuutta.
- Kuninkaankartanonsaaren toiminnot, palvelut sekä varustetaso vastaavat alueen historiallista arvoa.
- Luonto- ja kulttuuriarvot sovitetaan toisiinsa. Kulttuurikasvillisuutta ja vanhaa puustoa vaalitaan alueen hoidossa ja kehittämisessä.
- Alueella on runsaasti muinaismuistolain nojalla rauhoitettuja kohteita. Arkeologinen perintö huomioidaan alueen suunnittelussa.

Maisema ja luonto

VIHREÄ VERKOSTO

- Alue on yksi Helsingipuiston ydinalueista ja arvokeskittymistä, mikä näkyy maisema- ja kaupunkikuvassa.
- Annalan tammimetsä, niittyalueet ja puutarhakulttuuri sekä Vanhankaupunginlahden ruovikot, tervaleppämetsiköt, Vanhankaupunginojan varren lehdot ja rakennetut viheralueet muodostavat monimuotoisen viheraluekokonaisuuden. Kutakin aluetta hoidetaan sen arvojen mukaisesti.
- Annalan puistikko ja Kustaa Vaasan puisto muodostavat yhtenäisen viheraluekokonaisuuden, mikä huomioidaan reitistöissä ja luonnonhoidossa.
- Kellomäki, Kirkkorinne ja Annala muodostavat mosaiikkimaisen viheraluekokonaisuuden, jossa puustoiset ja avoimet alueet vuorottelevat.

KASVILLISUUS

- Vanhankaupunginojan varrella sekä Kuninkaankartanonsaarella olevia luonnonmukaisia avoimia ja puoliavoimia alueita ja niiden reunoja hoidetaan intensiivisesti.
- Annalan metsäalueen ja Kellomäen yhtenäiset avokalliot erottuvat maisemassa ja niiden rehevöityminen ja umpeenkasvu estetään. Kellomäeltä avautuvia näkymiä pidetään auki ja alueen historiasta kertovat rakenteet pidetään kunnossa.
- Annalan harvinaislaatuista tammimetsää hoidetaan huvilamiljööseen liittyvänä maisemapuistona. Jalopuuvaltaisuus on tärkeä kehitettävä ominaisuus (Kuva 4) .

SININEN VERKOSTO

- Alue on osa Vanhankaupunginlahden kokonaisuutta ja se sijaitsee arvokkaiden lintuvesien lähialueella.
- Kustaa Vaasan puiston ja Verkatehtaanpuiston läpi virtaa Vanhankaupunginoja, jota on kunnostettu. Ojan varren kasvillisuutta hoidetaan kerroksellisenä ja umpeenkasvua ehkäistään siten, että puro rikastuttaa ympäristöä niin ekologisesti kuin maisemallisesti.

- Alueen ulkotilat muodostavat historiallisen kokonaisuuden, jossa rannat ovat merkittävässä roolissa. Pääsy veden ääreen turvataan ja rakenteet sovitetaan historiallisen ympäristön arvoihin.
- Vanhankaupunginkosken molemmat haarat ovat täysin rakennettuja. Läntisessä haarassa on 1800-luvulla rakennettu voimalaitospato, joka on suojeltu asemakaavalla. Itäisen haaran koski on patoamaton ja siihen on rakennettu kalaportaat.

Arvoympäristöt

- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009):
 - Helsingin Vanhakaupunki
 - Vantaanjokisuun vesi- ja viemärlaitokset
- Hämeentie on luokiteltu koko pituudeltaan arvoympäristöksi.
- Kuninkaankartanonsaari ja Louhenpuisto on suojeltu asemakaavassa.
- Annalan puistikko (arvokas luonto-, lintu- ja metsäkohde).
- Annalan puutarha (on suojeltu asemakaavassa).
- Lähes kaikki alueen rakennukset (lukuun ottamatta Hämeentien varressa olevia kerrostaloja ja aivan uusia pientaloja) on suojeltu asemakaavassa.
- Myös Viikintien sillat ja Vanhankaupunginkosken länsihaaran pato- ja siltarakenteet on suojeltu asemakaavassa.

Liikenne ja esteettömyys

- Reitit ovat esteettömyyden perustasoa.
- Jalankulku- ja pyöräilyreitistöä kehitetään osana laajempaa rantavyöhykettä.
- Vanhankaupunginkoskella ja Kellomäessä kulkureitit ovat paikoin jyrkkiä tai vaikeakulkuisia, ja niillä tulee tarvittavissa kohdissa olla kunnolliset käsijohdet.

Pintamateriaalit

- Kulkupintojen päämateriaalina käytetään asfalttia.
- Reunakivenä käytetään harmaata graniittia.

- Kivituhkapintaisia käytäviä voi reunustaa erityisesti puistoissa.
- Kiveyksiä alueella käytetään historiallisissa ympäristöissä, esimerkiksi pienillä aukioilla tai istuskeluympäristöissä. Materiaalina on luonnonkivi.
- Ulkoilureittien kulkupintana ja puistikoissa tai puistoaukioilla käytetään kivituhkaa lukuun ottamatta jyrkkiä tai vaativan kunnossapidon kohteita (Kuva 5).

Rakenteet

- Alueelle sopivia materiaaleja ovat Vanhankaupunginkoskella luonnonkivi, takorauta, maalattu teräs ja punatiili ja puu, Annalassa luonnonkivi, puu, punatiili, maatiili ja maalattu teräs (Kuva 6).
- Ruovikkorannoilla voidaan käyttää puisia pitkospuita.

Valaistus

- Historiallisissa puistoissa tulee noudattaa aikakauden hengen mukaisia valaisintyypejä.
- Vanhoja ja kauniita puuyksilöitä tai -ryhmiä voidaan erikoisvalaista harkiten.
- Vanhojen rakennusten julkisivuvalaistus on suotavaa, mutta se tulee toteuttaa hillitysti.

Kalusteet ja varusteet

- Katu- ja aukiotilojen kalusteet valitaan Helsingin kaupunkikalusteohjeen mukaisesti.
- Rakenteet, kalusteet ja varusteet muodostavat yhtenäisen tuoteperheen.
- Historiallisten ympäristöjen kalusteet ja varusteet poikkeavat muusta alueesta. Niitä on riittävästi ja ne sijaitsevat käytön ja toimintojen kannalta oikeissa paikoissa.
- Historiallisten ja muiden opastettavien kohteiden info- ja opastustaulut valitaan kuhunkin kohteeseen sopivaksi.

Kuva 3. Verkatehtaanpuisto (taustalla Kuninkaankartanonsaari).

Kuva 4. Annalan tammimetsä.

Kuva 5. Arabian rantapuiston ulkoilureitti.

Kuva 6. Materiaaleja Kuninkaankartanonsaarella.

ARABIANRANTA

Alueen kokonaiskuva

Arabianranta sijaitsee Helsingin perustamispaikan välittömässä läheisyydessä Vanhankaupunginlahdella.

Arabianrannalla on vahva teollinen historia (Kuva 1). Uudisrakentaminen aloitettiin 2000-luvun vaihteessa. Arabianrannassa toimii useita oppilaitoksia, joista Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu siirtyy Otaniemeen.

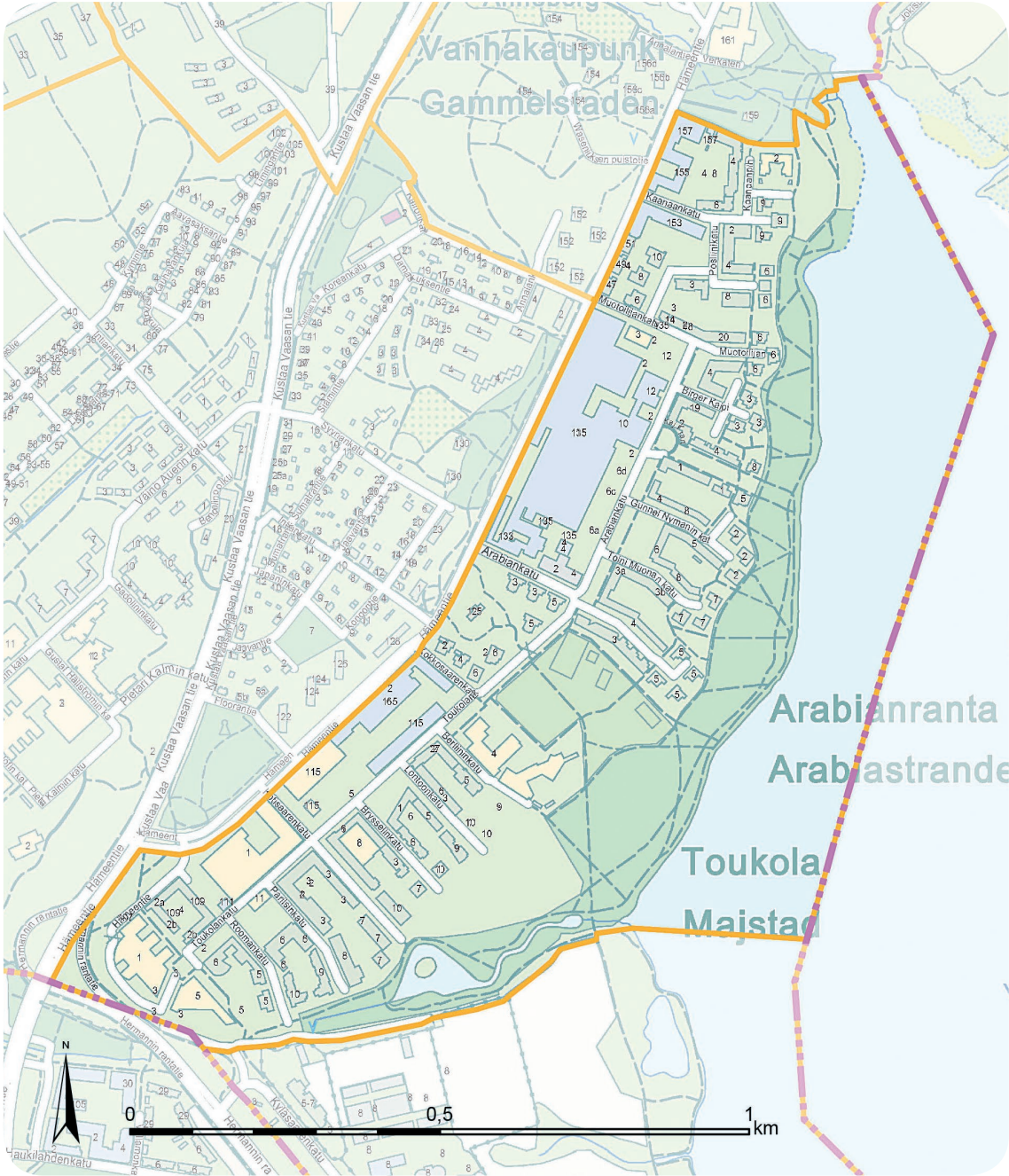
Alue muodostaa tiiviisti rakennetun vyöhykkeen Toukolan pientaloalueen ja Vanhankaupunginlahden välille. Yhtenä alueen kehittämisen teemana on ollut yhteisöllisyys, mikä näkyy mm. kortteleiden suurina yhteispihoina. Meren läheisyys, taidepainotteisuus sekä rakennetun ympäristön ajallinen kerroksellisuus ovat Arabianrannalle tyypillisiä piirteitä (Kuva 2). Tiiviisti rakennettujen osa-alueiden vastapainona on laajoja viheralueita. Erityisesti rantavyöhyke puistoinen ja reitteineen on suosittu: Arabianrannan maisemassa mieleenpainuvinta onkin avoin ranta pitkinä näkymineen (Kuvat 3a ja b). Maaperä on kantavuudeltaan heikkoa rantapuistossa. Alue on suunniteltu niin, että meri saa tulvia rantapuiston alueella.

Palvelut sijaitsevat keskitetysti ja palveluverkosto on hyvä ja monipuolinen. Koulu ja liikuntapuisto sijaitsevat alueen keskellä liittyen rantapuistoon. Sinne on kehittynyt myös muuta toimintaa kuten asukastalo Bokvillanin kahvila, kulttuuri- ja asukastalo Kääntöpaikka ja kaupunkiviljelyä.

Rantavyöhykkeen kehittämissuunnitelmassa sinne on kaavailtu mm. koko Vanhankaupunginlahtea kiertävä ulkoilureitti. Asukastoiveissa on noussut esiin lukuisia eri toimintoja ja palveluja, tärkeimpinä niistä kahvila, uimaranta ja laiturit. Rantareitti palvelee myös muita kaupunginosia, joten sen merkitys on suuri.

Yleiset tavoitteet

- Arabianrannan sijainti Vanhankaupunginkosken ja kantakaupungin kehittyvän rantavyöhykkeen välissä on tärkeä. Eri aikakausien kerrostumat saavat näkyä kaupunkikuvassa.
- Meren läheisyys on alueen vetovoimatekijä. Rannan, reitistön ja toimintojen kehittämiseen osana Vanhankaupunginlahden kokonaisuutta panostetaan. Vanhankaupunginlahden ranta on alueen sydän ja tunnus.

Sijaintikartta

- Rantavyöhykettä kehitetään kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti eheänä sekä ekologisesti monimuotoisena kokonaisuutena. Sille määritetään hoidon ja käytön tavoitteet.
- Suositun rantareitin tulee toimia sujuvana ja hyvin opastettuna yhteytenä niin jalankulkijoille kuin pyöräilijöille.
- Alueen monipuolisen puuston kehittymistä seurataan ja sen elinvoimaisuus turvataan. Puuston monilajisuutta kehitetään edelleen.

Kuva 1. Arabian tehdas.

Kuva 2. Arabianrannan taidetta.

Kuvat 3a ja b. Arabianrannan rantamaisema.

Maisema ja luonto

VIHREÄ VERKOSTO

- Rantavyöhykkeen kehittämisessä huomioidaan maisemalliset arvot, Vanhankaupunginlahden luontoarvot sekä rannan ajoittainen tulviminen (Kuva 4).
- Urheilupuisto toimii maisemallisesti osana rantapuiston kokonaisuutta toiminnallisena alueena. Kasvillisuudella jäsennetään tilaa ja parannetaan alueen pienilmastoa ja huolehditaan rakenteiden turvallisuudesta.

KASVILLISUUS

- Rantapuiston pohjoisosan luonnonmukaisempaa osaa kehitetään luontoelämyksiä tarjoavana maisemallisena vaihteluvyöhykkeenä, jossa erityyppiset viheralueet kohtaavat.
- Asemakaavassa suojellun tervaleppämetsikön arvojen säilyminen turvataan.
- Metsikön reuna-alueiden hoitoon kiinnitetään huomiota erityisesti rakennetun ja luonnonmukaisen viheralueen rajapinnassa. Tarvittavat kulkuyhteydet järjestetään metsikön ja rantakasvillisuuden ehdoilla.
- Alueella tarjotaan mahdollisuuksia yhteisölliseen asukastoimintaan kuten kaupunkiviljelyyn.

SININEN VERKOSTO

- Rannan tulviminen aika ajoin lisää ekologista monimuotoisuutta.
- Hulevesien kestävä hallintaa alueella kehitetään, kiinnittäen huomioita erityisesti Kumpulanpuron valuma-alueeseen. Rantapuiston rakennettuja hulevesiaiheita ylläpidetään ja kehitetään siten, että ne puhdistavat hulevesiä ja lisäävät rantapuiston monimuotoisuutta niin ekologisesti kuin maisemallisesti (Kuva 5).
- Kumpulanpuro toimii rantavyöhykkeen maisemallisena solmukohtana, missä myös reitistöt risteävät. Allasta hoidetaan ehkäisten umpeenkasvua ja kehittäen monipuolista rantakasvillisuutta. Huolehditaan, että siinä on laajalti vesipintaa. Kumpulanpuron suulla meriveden ja altaan vuorovaikutuksen annetaan synnyttää luontaista kasvillisuutta.

- Kumpulanpuron vedenlaatua ja ekologista tilaa seurataan. Uoman varren kasvillisuutta ylläpidetään vaihtelevana siten, että sen virkistysarvot turvataan ja mahdollistetaan uoman toimivuus paikallisena ekologisena käytävänä.
- Vanhankaupunginlahti on alueen sinisen verkoston keskeinen elementti. Avarat näkymät merenlahdelle säilytetään ja mahdollisuuksia vesialueen monipuolisempaa hyödyntämistä osana rantapuistoa tutkitaan.

Arvoympäristöt

- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009):
 - Arabian tehtaات
- Vanhankaupunginlahti, tervaleppämetsikkö (asemakaavassa suojeltu ja Metso-kohteeksi luokiteltu).

Liikenne ja esteettömyys

- Reitit ovat esteettömyyden perustasoa.
- Pysäkkiympäristöt ovat viihtyisät.
- Kaj Franckin aukio sijaitsee keskeisellä paikalla ja se toimii asukkaiden kohtaamispaikkana.
- Kadunvarsipysäköinti on hallittua, selkeästi opastettua ja suuret katupuut jäsentävät katutilaa.
- Arabianrannalle tyypilliset LPA-alueet sopivat kaupunkikuvaan (Kuva 6).
- Jalankulku- ja pyöräily-yhteydet ovat sujuvat ja jatkuvat. Liittyminen Hämeentielle ja Hermannin rantatien suuntaan ja yhteydet pohjoiseen Vanhankaupunginkosken kautta ovat selkeät. Opastus on toimiva koko reitistössä.
- Rantareitillä pyöräily ja jalankulku on eroteltua ja osa siitä on baanaverkkoa. Virkistyskäyttö on sovitettu reitin mitoituksessa ja liittymissä baanoihin (Kuva 7).
- Urheilupuiston ja Bokvillanipuiston ympäristöt (Toukolankatu, LPA-alueet) ovat jäsenneltyjä ja kaupunkikuvaltaan muuhun ympäristöön sopivia.
- Bokvillanipuiston saavutettavuutta ja julkista luonnetta kehitetään siten että se toimii myös linkkinä Hämeentien ja rantapuiston välillä.

Pintamateriaalit

- Kulkupintojen päämateriaalina käytetään asfalttia.
- Reunakivenä käytetään harmaata graniittia.
- Betonikiveykset korvataan jatkossa luonnonkivellä.
- Pääsääntöisesti alueella tulee käyttää luonnonkiveä.
- Kiveysten ohella myös puu on rannalla luontainen materiaali.
- Ulkoilureittien kulkupintana ja puistikoissa tai puistoaukioilla käytetään kivituhkaa tai soraa lukuun ottamatta jyrkkiä tai vaativan kunnossapidon kohteita.
- Materiaali- värimaailma on hillitty.

Rakenteet

- Uusissa rakenteissa ja vanhoja kunnostettaessa käytetään ensisijaisesti luonnonkiveä, esimerkiksi tukimuureissa ja portaissa.
- Myös puu ja tiili ovat alueelle tyypillisiä materiaaleja.

Valaistus

- Valaisintyyppinä käytetään modernia ja asuinalueen arkkitehtuuria ja mitta-kaavaa tukevaa mallia.
- Rantareitin valaistus voi olla muusta alueesta poikkeava.
- Toiminnalliset alueet kuten urheilukenttä, valaistaan kohteen vaatimustasoon ja kaupunkikuvaan sovittaen.

Kalusteet ja varusteet

- Katu- ja aukiotilojen kalusteet valitaan Helsingin kaupunkikalusteoheen mukaisesti.
- Rantaraitilla voi olla sille omaleimaiset kalusteet ja varusteet osana Vanhankaupunginlahden reittiä.

Kuva 4. Vanhankaupunginlahden tulvaranta.

Kuva 5. Rantapuiston hulevesiaihe.

Kuva 6. LPA-alue.

Kuva 7. Rantareitti / baanaverkko.

KOSKELA

Alueen kokonaiskuva

Koskelalle on ominaista kohtuullisen kaukana asuintaloista kiertävät kokoojaka-
dut sekä avarat ja vehreät piha-alueet. Pihoilla on avokallioita ja tilaa monen-
laisille toiminnoille. Alueen pohjoispuolinen metsäalue, Pikkukosken puistomet-
sä, on osa Vantaanjoen varren ekologista runkoyhteyttä ja siihen sisältyy myös
Vantaanjoen rantaa. Metsäalue kallioineen, ”Koskelan kalliot”, on alueen tärkeä
identiteettipaikka (Kuva 1). Siihen liittyy lukuisia tarinoita ja se on suosittua lenk-
keilymaastoa. Metsäalueilla on myös vanhoja I maailmansodan aikaisia linnoi-
tuslaitteita.

Koskela on monimuotoinen aluekokonaisuus. Se muodostuu yhdestä Helsin-
gin ensimmäisistä lähiöistä Juhana Herttuan tien (Kuva 2) ja Kunnalliskodintien
ympäristössä, Valtimontien uudemmissa 70-80-lukujen asuintaloista, Koskelan
sairaalan historiallisesta miljööstä sekä raitiovaunuhallien ja vedenpuhdistamon
teollisista ympäristöistä.

Päiväkoti ja koulu sijaitsevat metsäalueen vieressä, lähimmät kaupungit Käpylässä ja
Koskelan kerrostaloalueella.

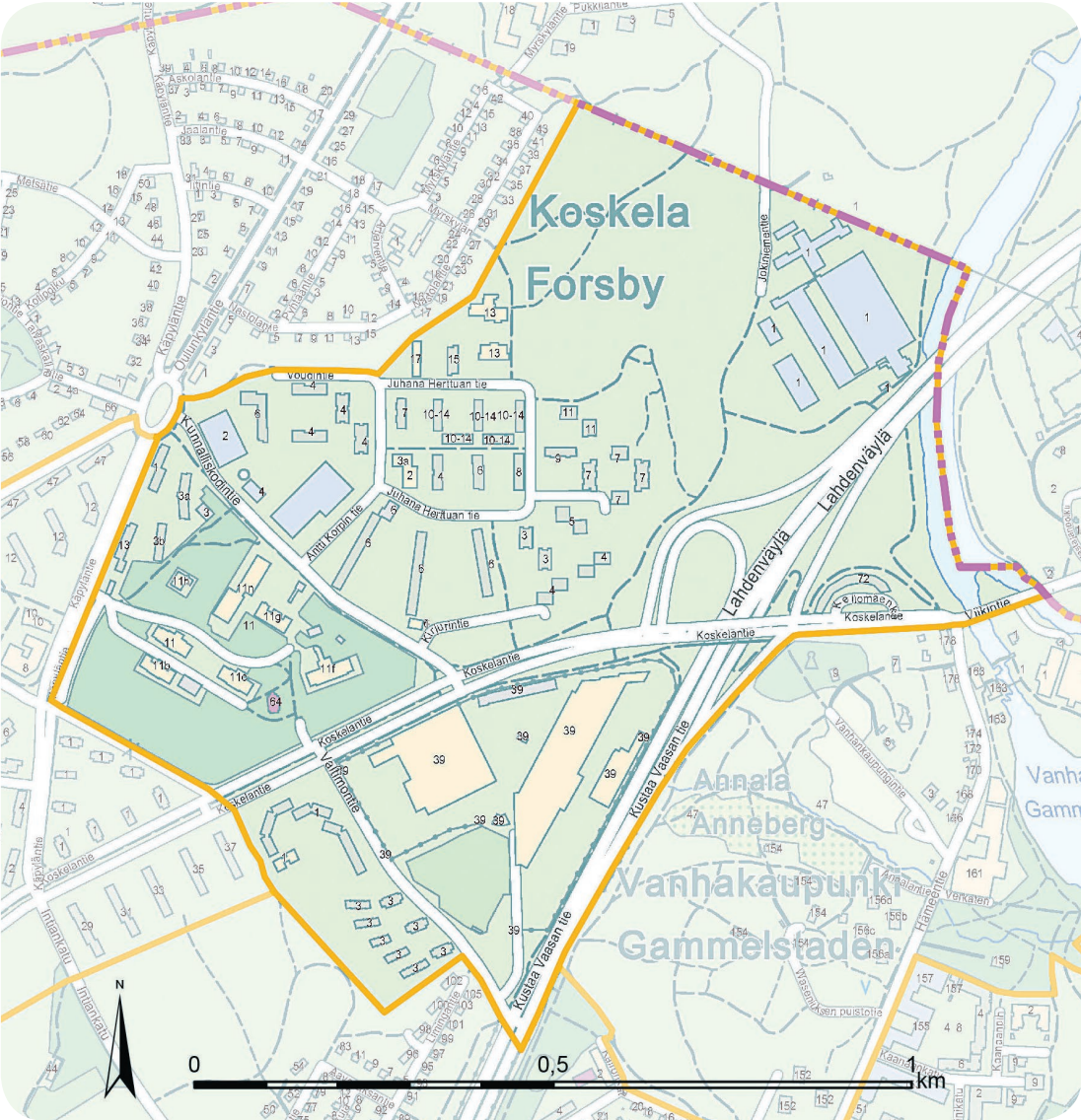
Yleiset tavoitteet

- Kokonaisuuteen sisältyy useita erityyppisiä alueita, joiden hoidossa ja suun-
nittelussa tulee huomioida kunkin osa-alueen ominaispiirteet ja arvot. Mo-
nimuotoisuus on arvo sinänsä ja siihen kuuluvat mm. kalliomäet, puistomet-
sät, kulttuurihistorialliset ympäristöt ja Vantaanjokivar-
si.
- Koskelassa on sekä luonnonympäristöä että rakennettua kulttuuriympäris-
töä, jonka vehreyttä ja väljyyttä asukkaat arvostavat.
- Pikkukosken puistometsä ja Vantaanjoen varsi tarjoavat erinomaiset ulkoilu-
mahdollisuudet. Näiden reitistöjen jatkuvuutta, saavutettavuutta ja turvalli-
suutta ylläpidetään ja kehitetään.

Maisema ja luonto

VIHREÄ VERKOSTO

- Vantaanjoen varren ekologista yhteyttä parannetaan kiinnittämällä huomio-
ta rantavyöhykkeen kasvillisuuden hoitoon ja kehittämällä puustoisten alu-
eiden kytkeytyneisyyttä.
- Pikkukosken puistometsä muodostaa alueen laajimman viheralueen.
- Näkymät Koskelan kallioilta Helsingin ylle säilytetään avoimina.

Sijaintikartta

KASVILLISUUS

- Koskelan alueen rakennetussa ympäristössä kortteleiden pihapuusto muo-
dostaa tärkeän osan kasvillisuudesta. Sen lajisto on pääosin kotimaista, alu-
eella rakentamisen aikana säilytettyä puustoa, mutta myös istutettua jalo-
puustoa esiintyy. Katualueiden varttunutta puustoa vaalitaan (Kuva 3).
- Pohjoisreunan voimajohtokujannetta kehitetään osana niittyverkostoa.
- Maisematilojen reuna-alueita hoidetaan kasvillisuudeltaan kerroksellisina.
- Vieraslajien leviämisen estämiseen kiinnitetään jokivarressa erityistä huomi-
ota.

SININEN VERKOSTO

- Vantaanjoen varren kasvillisuutta kehitetään kerroksellisena ja tulva-alueet
huomioiden.
- Pääsy Vantaanjoen veden ääreen rannan ulkoilureitiltä mahdollistetaan.
- Panostetaan hulevesien paikalliseen hallintaan ja vältetään laajoja läpäise-
mättömiä pintoja.

Kuva 2. Juhana Herttuan tie.

Kuva 1. Koskelan kalliot.

Arvoympäristöt

- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009):
 - Vantaanjokisuun vesi- ja viemärlaitokset
- Koskelantie Kunnalliskodintien liittymään saakka ja Käpyläntie on luokiteltu arvoympäristöiksi.
- Koskelan sairaala-alue on merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi (Kuva 4).
- Koillisosan metsäalue ”Koskelan kallioalue” on luokiteltu arvokkaaksi luon-
tokohteeksi. Metsäisen alueen sisällä on maisemallisesti arvokas kallioalue. Vedenpuhdistuslaitoksen pohjois- ja koillispuolelta alkaa arvokas lintualue sekä arvokas kääpäalue, jotka jatkuvat aluerajauksen pohjoispuolelle Verä-
jämäkeen.

Liikenne ja esteettömyys

- Täydennysrakentaminen muokkaa liikenneverkkoa. Sisääntulo- ja pääkatu-
jen ympäristöihin osana kaupunkikuvaa kiinnitetään erityistä huomiota, esi-
merkkinä Koskelantie (Kuva 5).
- Nopeuksia katualueella rajoitetaan hidasteilla ja ajoradan kavennuksilla.
- Käpyläntien jalankulkureitit ovat esteettömyyden erikoistasoa, alueen muut
kadut ovat esteettömyyden perustasoa.

Pintamateriaalit

- Kulkupintojen päämateriaalina käytetään asfalttia.
- Reunakivenä käytetään harmaata graniittia.
- Pihojen ja aukoiden luontevin kiveystyyppi on vaaleasävyinen betonikivi. Tehosteena voidaan käyttää tummia betonikiviä ja myös luonnonkiviaiheita.
- Käpyläntien/Oulunkyläntien kiveykset voidaan tehdä tapauskohtaisesti har-
maasta luonnonkivestä.
- Ulkoilureittien kulkupintana ja puistikoissa tai puistoaukioilla käytetään kivi-
tuhkaa lukuun ottamatta jyrkkiä tai vaativan kunnossapidon kohteita.

Rakenteet

- Ajoratojen hidasteet toteutetaan ensisijaisesti kivettyinä.
- Uusissa rakenteissa, esimerkiksi tukimuureissa ja portaissa sekä vanhoja ra-
kenteita kunnostettaessa, käytetään pääasiassa betonia, johon voidaan tar-
vittaessa yhdistää metalliosia.

Valaistus

- Valaisintyypit sovitetaan erityyppisiin osa-alueisiin huomioiden katutilojen
ja reittien mittakaava.

Kalusteet ja varusteet

- Katu- ja aukiotilojen kalusteet valitaan Helsingin kaupunkikalustehjeen
mukaisesti.

Kuva 3. Varttunutta puustoa Kunnalliskodintielle.

Kuva 4. Koskelan sairaala-alue.

Kuva 5. Koskelantie.

KUMPULA - TOUKOLA

Alueen kokonaiskuva

Kumpulassa ja Toukolassa on huomattavan paljon erilaisia omaleimaisia ja arvokkaita viheralueita sekä vanhoja puutaloalueita. Molempien alueiden rakennuskanta muodostuu pääosin 1920-40-lukujen työväen asuintaloista, Kumpulassa myös 1990-luvun uudisrakennuksista. Herttoniemen ja Kumpulan siirtolapuutarhat sekä Olympiarakennuksiin kuuluva maaumala ovat valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009).

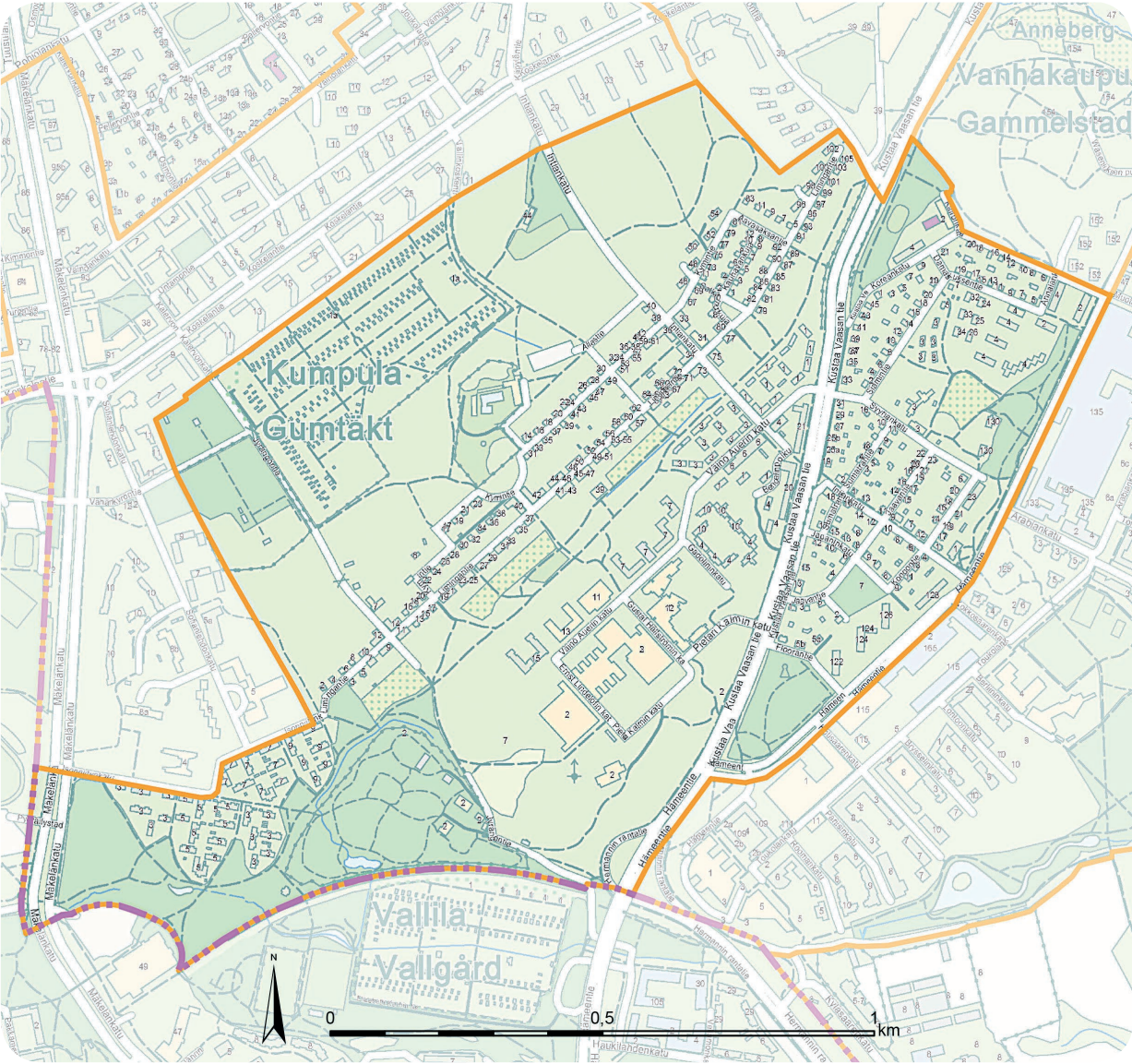
Topografialtaan alue on monimuotoinen. Maaperä on pääosin moreenia ja Kumpulanlaaksossa savikkoa. Avokallioita on laajasti selänteiden lakialueilla ja ne ovat Kumpulan kampuksen lukuun ottamatta suurimmilta osin rakentamattomia. Kumpulanlaaksoon ja Vallilanlaaksoon sijoittuu laajoja puisto- ja virkistysalueita, joita kehystävät kallioiset metsäselänteet. Erityiskohteita ovat kasvitieteellinen puutarha ja Kumpulan siirtolapuutarha-alue, jotka on perustettu Kumpulan kartanon entisille viljelysmaaille, sekä maaumala. Kumpulan kampus on oma tiiviimin rakennettu alueensa. Lisäksi Kumpulanlaaksossa on viljelypalstoja (Kuva 1), pieniä urheilukenttiä ja koirapuisto.

Kadut ovat vilkkaampia pää- ja kokoojakatuja lukuun ottamatta kapeita tonttikatuja ja katuverkosto on suhteellisen harva. Tämän vuoksi kokonaisvaikutelma on rauhallinen ja puistomainen (Kuva 2, Limingantie ja Kuva 3 Intiankatu). Kustaa Vaasan tie erottaa Toukolan toiminnallisesti omaksi alueekseen ja Kuntähtenkentän (Kuva 4) kahden vilkkaasti liikennöidyn pääväylän väliin.

Palveluiden osalta alueet tukeutuvat Käpylään sekä Arabian kauppakeskuksen palveluihin. Intiankadulla on lisäksi pieniä palveluita (kauppa, kioski, ravintola).

Yleiset tavoitteet

- Alueen toiminnot ja rakentaminen on sijoittunut maisemarakenteen ominaispiirteitä mukaillen. Tämä huomioidaan myös jatkossa viheralueiden hoidossa ja kehittämisessä mm. korostamalla alueellisia ominaispiirteitä: kallioiset selänteet, rehevät laaksot, identiteetiltään vahvat puutaloalueet ja Kumpulan kampusalueen kokonaisuus (Kuva 5).
- Alueen puistoja ja katualueita kehitetään harkitusti vastaamaan nykyisiä tarpeita, säilyttäen kuitenkin muistumia alueen historiasta (esim. Kumpulan kartanon ympäristö).
- Alueelle sijoittuvia toimintoja ja palveluja kehitetään lähtökohtana Kumpulan ja Toukolan vahva identiteetti.
- Siirtolapuutarha-alueen ja kasvitieteellisen puutarhan käyttöä ja arvoa kulttuurihistorian, opetuksen ja tieteen kannalta kiinnostavina kohteina edistetään ja korostetaan.

Sijaintikartta

Maisema ja luonto

VIHREÄ VERKOSTO

- Metsäalueiden ja monipuolisten viheralueiden muodostamaa vaihtelevaa maisema- ja kaupunkikuvaa ja sen erilaisten osa-alueiden ominaispiirteitä ja arvoja korostetaan.
- Sujuvia yhteyksiä viheralueiden välillä kehitetään ja verkostomaisuutta ylläpidetään kiinnittämällä huomiota erilaisten alueiden ja toimintojen liittymiseen toisiinsa.
- Maaston korkeimmat kohdat ovat rakentamattomia. Niitä käytetään aktiivisesti ulkoilualueina ja näköalapaikkoina. Näiden kallioisten lakialueiden arvon säilyttämiseksi erityistä huomiota kiinnitetään toisaalta rehevöitymisen, toisaalta kulumisen minimoimiseen. Asemakaavassa kampuksen lakialue on suojeltu (s-1) maisemallisen arvon vuoksi.
- Koko alueella kiinnitetään huomiota myös rakennetun ympäristön ylläpitämiseen luonnon monimuotoisuuteen, kuten Kumpulan siirtolapuutarha-alueen ja kasvitieteellisen puutarhan linnustollisiin arvoihin.

Kuva 1. Kumpulan siirtolapuutarha.

Kuva 2. Limingantie.

Kuva 3. Intiankatu

KASVILLISUUS

- Alueen metsät sijoittuvat pääosin kallioisille selänteille, lähinnä Kumpulanlaaksossa on rehevämpää kasvillisuutta. Metsien osuus alueen viherrakenteesta on huomattava.
- Rakennettuja viheralueita kehitetään monimuotoisina suosien kerroksellista kasvillisuutta ja hyödyntäen vettä maiseman osana.
- Siirtolapuutarha-alueen käyttöä julkisena viheralueena edistetään.
- Kumpulan kartanon ympäristössä säilytetään muistumia maiseman historiasta.
- Jaloja lehtipuita suositaan luonnonhoidossa suunnitelmallisesti niillä alueilla, missä jalopuuston osuus on jo ennestään suuri, esimerkiksi kampuksen eteläreunan lehtomaisessa reunuksessa. Havupuiden osuutta lisätään puustoa uusittaessa erityisesti kampus- ja lakialueilla.
- Hämeentien puukujanteen kunnosta huolehditaan.

SININEN VERKOSTO

- Erityisesti laaksoihin sijoittuvilla viheralueilla edistetään veden tuomista näkyväksi osaksi viherrakennetta luoden maisemallista ja ekologista monimuotoisuutta alueille ja hyödyntäen hulevesiä monipuolisesti.
- Alueella tulee suosia läpäiseviä pintoja, ja hulevedet pyritään ensisijaisesti imeyttämään tai viivyttämään. Hulevedet käsitellään mieluusti syntypaikaltaan.
- Hulevesitulvia esiintyy ajoittain Vallilanlaakson eteläosassa (ja suunnittelualueen ulkopuolella siirtolapuutarhan alueella). Alueella on riski sekaviemäriverkoston tulvimiselle.

Arvoympäristöt

- Vähäkyrönpuisto, Kuntähdenkenttä, Hämeentie.
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009):
 - Herttoniemen ja Kumpulan siirtolapuutarhat
 - Olympiarakennuksiin kuuluva Kumpulan maauimala

Liikenne ja esteettömyys

- Eri liikennemuodot sekoittuvat alueelle tunnusomaisilla kapeilla asuntokaaduilla.
- Pelkistetty pintamateriaalien käyttö ja erottelemattomuus on kaupunkikuvallinen erityispiirre, jota alueella vaalitaan. Myöskään katupuut eivät kuulu kapeiden tonttikatujen ilmeeseen.
- Esteettömyydeltään katutilat ovat perustasoa lukuun ottamatta Hämeentietä Kuntähden kentän kohdalla, jossa se on esteettömyyden erikoistasoa.
- Pienimittakaavaisuus on tonttikatujen erityispiirre ja niiden pienet toiminnalliset puutteet tulee voida sallia, jotta katutilojen luonne voidaan säilyttää (Kuva 6, Sumatrantie).
- Reitistön toimivuutta, omaleimaisuutta ja viihtyisyyttä vaalitaan ja kehitetään.
- Julkisilla pihoiden ja kenttäympäristöissä (esim. Kumpulan maauimala) hulevesien hallintaan sekä pyöräpysäköintiin kiinnitetään erityistä huomiota.
- Tärkeiden kokoojakatujen jalankulku- ja pyöräilyympäristön turvallisuutta ja viihtyisyyttä edistetään huomioiden alueiden kaupunkikuvalliset ja historialliset ominaispiirteet.

Pintamateriaalit

- Kulkupintojen päämateriaalina käytetään asfalttia.
- Reunakivenä käytetään harmaata graniittia.
- Kiveyksiä alueella käytetään vähäisesti ja selkeinä kokonaisuuksina esimerkiksi pysäköintialueilla erottamaan eri liikennemuotoja.
- Pääsääntöisesti alueella tulee käyttää luonnonkiveä. Betonikiven käyttäminen ei ole suositeltavaa.
- Ulkoilureittien kulkupintana käytetään kivituhkaa tai soraa lukuun ottamatta jyrkkiä tai vaativan kunnossapidon kohteita.
- Materiaali- ja värimaailma on harkittu.

Rakenteet

- Ajouradan hidasteet toteutetaan kivettyinä.
- Uusissa rakenteissa ja vanhoja kunnostettaessa käytetään ensisijaisesti luonnonkiveä, esimerkiksi tukimuureissa ja portaissa. Erityiskohteissa rakenteet sovitetaan muuhun arkkitehtuuriin.

Valaistus

- Pientaloalueiden katutilojen valaistus on hienovarainen ja harkittu.
- Kehitettävälle reittihierarkialle luodaan yksilöllinen valaistushierarkia.
- Perusparannettavien pääkatujen ja aukoiden osalta valaistus sovitetaan katupuihin ja kaupunkikuvallisiin tavoitteisiin.
- Erityiskohteiden valaistus voi poiketa muusta alueesta ja se sovitetaan muuhun kokonaisuuteen, esimerkkeinä kampusalue, maauimala ja siirtolapuutarha.

Kalusteet ja varusteet

- Katu- ja aukiotilojen kalusteet valitaan Helsingin kaupunkikalustehjeen mukaisesti.
- Erityiskohteissa kalusteet ja varusteet valitaan toiminnan, kaupunkikuvan ja kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden mukaisina (Kuva 7, leikkipaikka Saksanmäki).

Kuva 4. Kuntähdenkenttä.

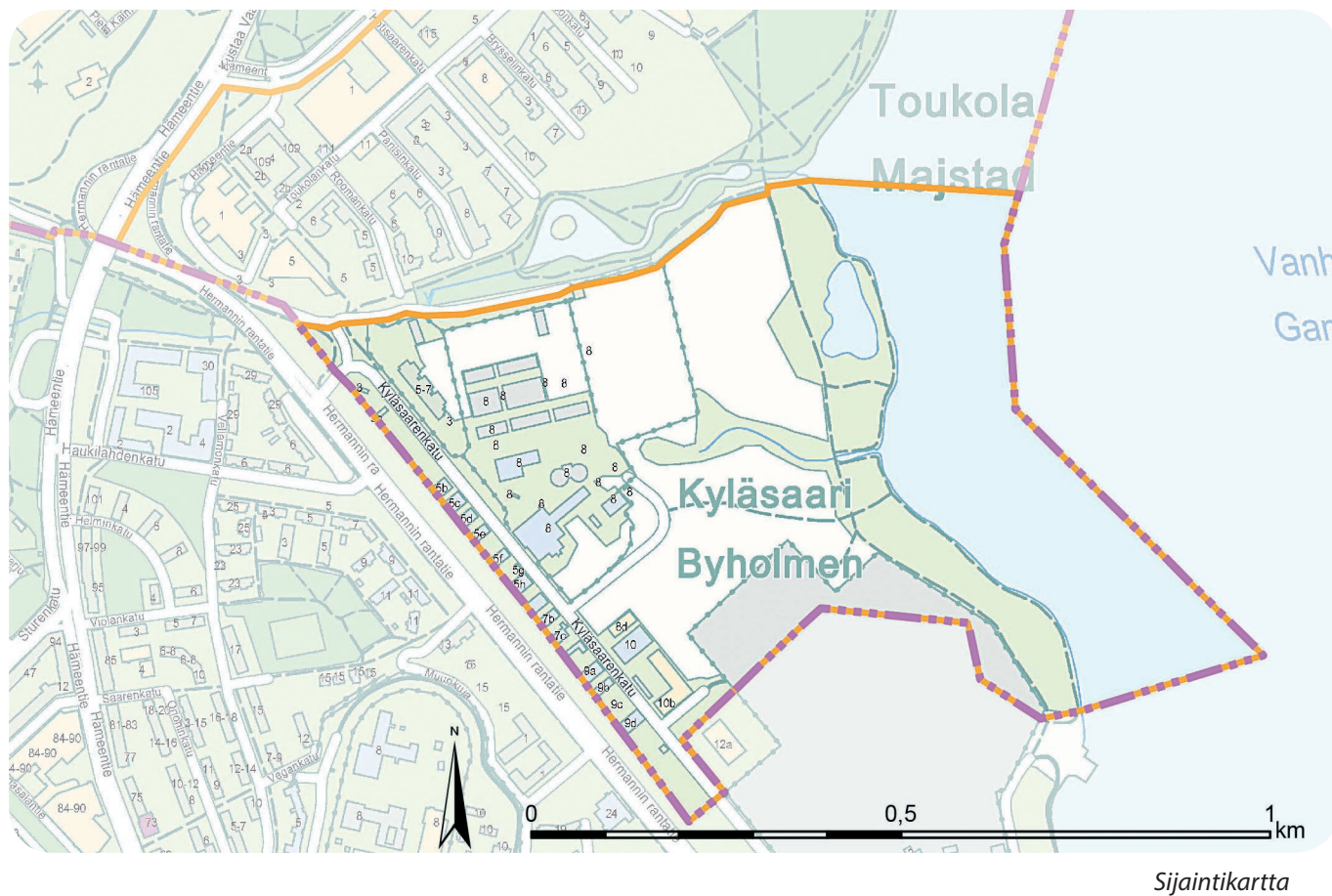
Kuva 5. Vallilanlaakso.

Kuva 6. Sumatrantie.

Kuva 7. Leikkipaikka Saksanmäki.

Vanhankaupungin aluesuunnitelma

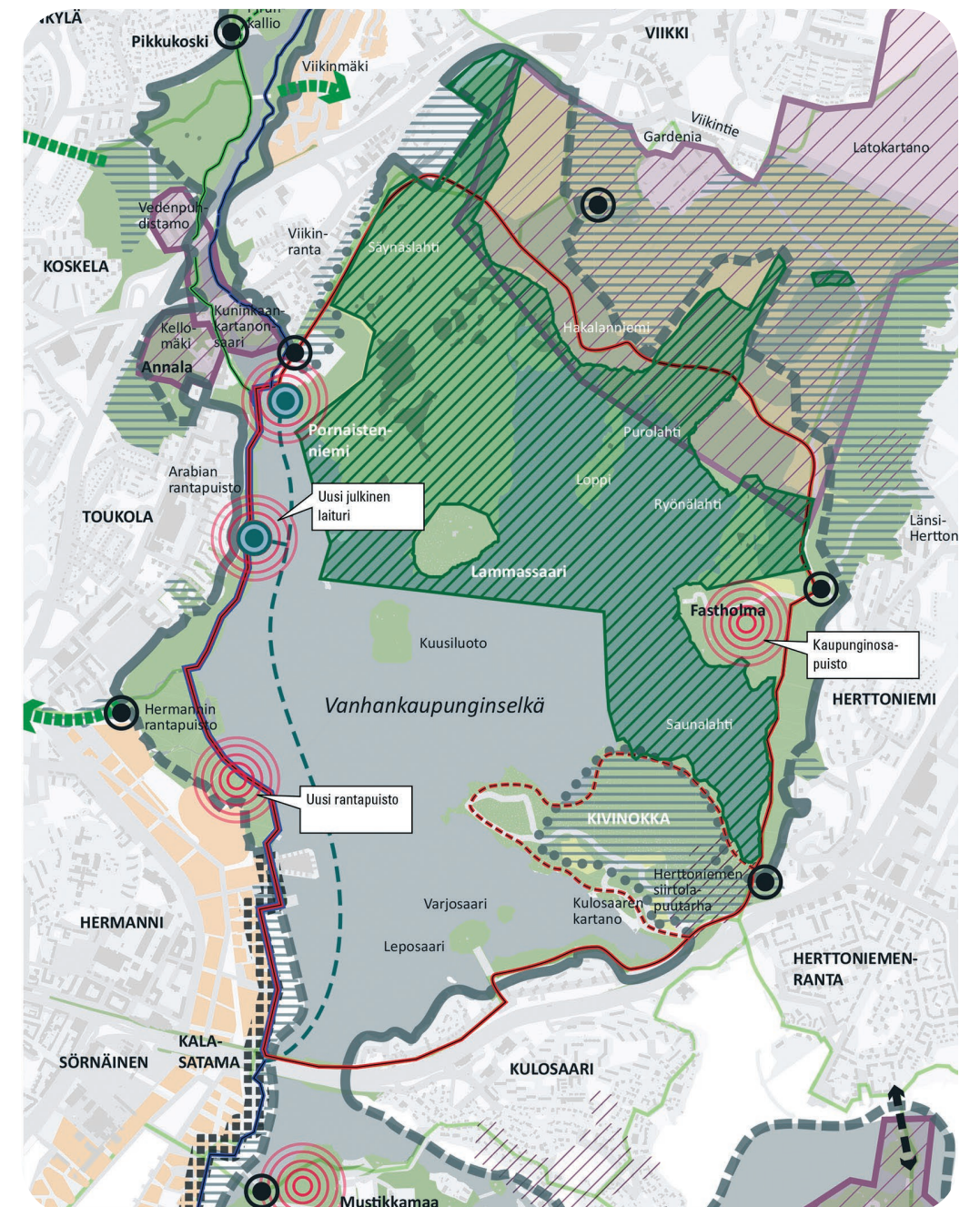
KYLÄSAARI

Alueen kokonaiskuva

Kyläsaari sijaitsee Vanhankaupunginlahden lounaisosassa. Alue on täytetty merenlahdesta 60-luvulla, jolloin sinne sijoitettiin jätteenpolttolaitos. Nykyisin Kyläsaarella on lähinnä teollisuutta sekä laaja kasvittunut joutomaa-alue (Kuva 1) Väliaikaiskäytön luonteesta johtuen (varastoalueita, veneiden talvisäilytystä jne.) kokonaisuus on pitkään ollut viimeistelemätön ja hoitamaton. Rakentamaton ja hoitamaton ranta-alueen ruderaattikasvillisuus on juuri tästä syystä kehittynyt luontoarvoiltaan erityiseksi.

Kyläsaaren alue on Sörnäistenrannan ja Hermanninrannan osayleiskaavassa (2008) osoitettu asumiseen ja palvelurakentamiseen. Vanhankaupunginlahden rantavyöhyke on osoitettu laajaksi rantapuistoksi. Kyläsaaren rakentaminen on käynnistynyt alueen pohjoisosien kampusalueelta.

"Vanhankaupunginlahden lintuvesi –Natura 2000"–alueen hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu vuosille 2015-2024. Kyläsaari on osa Helsinginpuistoa kuten Arabianranta, Annala ja Vanhakaupunki (Kuva 2). Sen merkitys osana Vanhan-

Kuva 2. Helsinkipuiston yleissuunnitelma

Kuva 1. Weekend-festivaali kyläsaarella
(lähde: <http://www.metro.fi/uutiset/a1387806328317>)

Maisema ja luonto

VIHREÄ VERKOSTO

- Rantavyöhyke on ajan kuluessa muodostunut erityiseksi biotoopiksi, jonka arvo tiedostetaan ja otetaan huomioon suunnittelussa.
- Rantavyöhykkeen hoidon tavoitteena on sen käytettävyyden parantaminen ja luontoarvojen luontaisen kehittymisen mahdollistaminen (Kuva 3).

KASVILLISUUS

- Rannan kasvillisuus muodostuu kerroksellisesta puu-, pensas- ja kenttäkasvillisuudesta. Lajistossa esiintyy myös harvinaisia kasvi- ja hyönteislajeja (esim. Idänkirsikorento /Vanhankaupunginlahden sudenkorentoselvitys 2012). Rantavyöhykkeen annetaan luontoarvojen vuoksi kehittyä luontaisesti jatkossakin.

SININEN VERKOSTO

- Ajoittainen tulviminen sallitaan ja se synnyttää rantavyöhykkeelle sille luontaisia kasvilajeja ja biotooppeja.
- Hulevesien hallintaan ja puhdistamiseen panostetaan alueen kehittyessä. Hulevesiä hyödynnetään alueella ennen niiden johtamista Vanhankaupunginlahteen (Kuva 4).

Arvoympäristöt

- Alue sijoittuu Vanhankaupunginlahden moniarvoisen luontokokonaisuuden ja Natura 2000-alueen vaikutuspiiriin.
- Kyläsaaren edustan avoin vesialue on arvokasta lepakkoaluetta.

Liikenne ja esteettömyys

- Kyläsaarenkatu tullaan asemakaavoittamaan ja rakentamaan uudelleen. Sen asema kaupunkikuvallisesti merkittävänä alueellisena kokoojakatuna huomioidaan suunnitelmissa (Kuva 5).
- Panostetaan toimivan, turvallisen ja viihtyisän jalankulku- ja pyöräilyreitistön toteuttamiseen. Näistä rantareitti on tärkeysjärjestyksessä ensimmäisenä (Kuva 6).

Pintamateriaalit

- Katualueilla reunakivenä käytetään harmaata graniittia. Turhia rajaavia reunakiviä vältetään.
- Kiveyksiä käytetään harkiten lähinnä uudisrakennusten ympäristöissä.
- Ulkoilureittien kulkupintana käytetään asfalttia, kivituhkaa ja puuta (pitkospuut, laiturit) alueen tulviminen ja paikan henki huomioiden.

Rakenteet

- Viheralueelle luontaisia materiaaleja ovat puu, luonnonkivi, sora sekä kierrätysmateriaalit.
- Rantavyöhykkeellä voidaan tarvita erityisrakenteita (tulvasuojelu). Näitä ovat maan tukirakenteet, kiinteät penkit ja rajaavat aidanteet.

Valaistus

- Rantareitillä tulisi olla yhtenäinen ja yhdenmukainen valaistus.

Kalusteet ja varusteet

- Katu- ja aukiotilojen kalusteet valitaan Helsingin kaupunkikalusteohjeen mukaisesti.
- Ranta-alueelle ja kehittyvään Kyläsaareen on mahdollista sijoittaa myös uniikkeja kalusteita ja varusteita.

Kuva 3. Tyrnypensas rantavyöhykkeellä.

Kuva 4. Kyläsaaren hulevesi- / tulvalampi.

Kuva 5. Kyläsaarenkatu.

Kuva 6. Kyläsaaren rantareitti.

KÄPYLÄ

Alueen kokonaiskuva

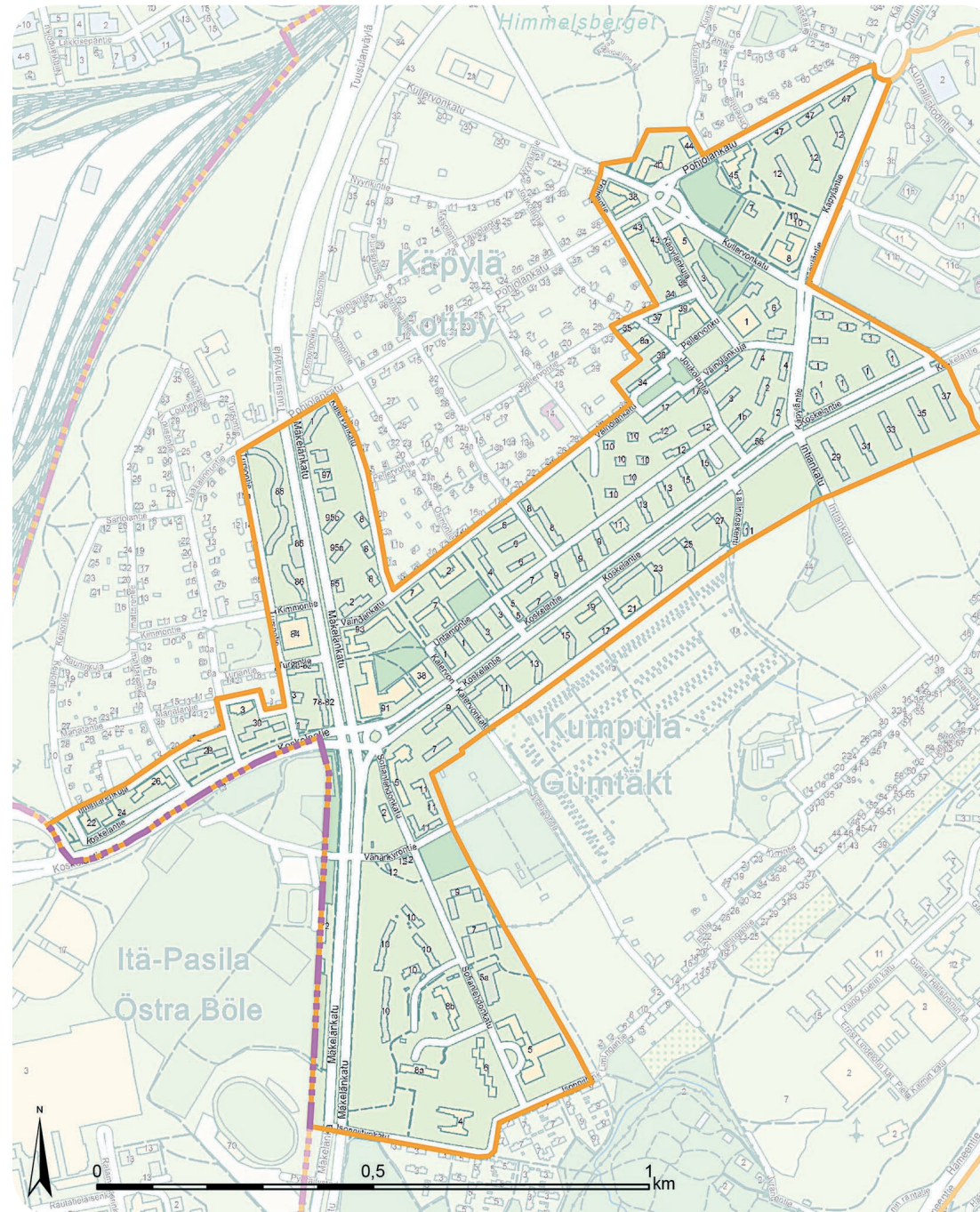
Käpylän alueeseen sisältyvät Käpylän puistokatuja varsille sijoittuvat kerrostalokorttelit sekä Kätilöopiston sairaalan ja Sofianlehdon terveys- ja sairaalapalvelujen kokonaisuus. Alue on rakentunut 1930 - 50-luvuilla. Käpylän tunnetuimpia kohteita ovat Olympiakylä ja Kisakylä, jotka ovat myös asemakaavalla suojeltuja.

Topografialtaan alue on pääkatujen varsilla suhteellisen tasaista, mutta sieltä löytyy myös Helsingille tyypillisiä avokallioita. Alueen vihreä yleisilme muodostuu pääosin isoista avoimeen korttelirakenteeseen perustuvista tontti- ja korttelipihoista, puistoista, puistokaduista sekä komeista pääkatujen puukujanteista (esimerkkinä Kuva 1, Koskelantie). Käpylään sijoittuu useita pieniä puistoja kuten Osmonlehto (Kuva 2), joilla on kulttuurihistoriallista arvoa aikakaudelleen tyypillisinä puistoina.

Käpylässä on runsaasti erilaisia palveluja. Päivittäispalvelut ovat keskittyneet liikenteen solmukohtiin kuten Koskelantien ja Mäkelänkadun läheisyyteen. Käpylän peruskoulut ja kirjasto ympäristöineen muodostavat tärkeän julkisten palvelujen keskittymän ja Kätilöopiston sairaala ja Sofianlehto huomattavan terveyspalvelujen alueen.

Yleiset tavoitteet

- Käpylän vihreys ja väljyys ovat tärkeitä säilytettäviä ominaispiirteitä ja arvoja, jotka kytkeytyvät kaupunkikuvaan ja kulttuurihistoriaan. Vihreyttä tulee katsoa kokonaisuutena myös yksityispihat ja korttelipihat mukaan lukien.
- Suojelukohteet, arvoympäristöt ja kulttuurihistorialliset kohteet huomioidaan laajoina kokonaisuuksina.
- Puistokadut (Mäkelänkatu, Koskelantie, Käpyläntie) muodostavat koko Helsingin mittakaavassa ainutlaatuisen puistokatuja sarjan, jota vaalitaan. Puukujanteiden elinvoimaisuuteen ja jatkuvuuteen panostetaan, sillä ne luovat identiteettiä koko kaupunginosalle (Kuva 3, Mäkelänkatu).
- Pääkatujen turvallisuutta, kaupunkikuvaa sekä jalankulku- ja pyöräilyolosuhteita parannetaan.

Sijaintikartta

Kuva 1. Koskelantie.

Kuva 2. Osmonlehto.

Maisema ja luonto

VIHREÄ VERKOSTO

- Alueen metsät ovat asutuksen viereisiä lähimetsiköitä tai kallioalueiden harvapuustoisia metsäalueita. Niiden merkitys osana viherverkostoa tiedostetaan ja ne säilytetään osana kokonaisrakennetta.
- Vanhoilla puukujanteilla on myös suuri merkitys osana vihreää verkostoa.

KASVILLISUUS

- Vanhojen puukujanteiden kuntoa seurataan ja niiden kasvutilan ja kasvuolosuhteiden turvaaminen varmistetaan kaikissa toimenpiteissä (esim. katurakentaminen, katujen kunnossapito).
- Käpylään sijoittuu useita pienialaisia puistoja ja puistikkoja, joilla osalla on historiallista arvoa aikakaudelleen tyypillisinä puistoina (Osmonlehto, Akseli Toivosen kenttä ja Väinölänpuisto. Puistot ovat tärkeitä kohtaamis- ja identiteettipaikkoja. Niiden perusparannuksessa ja hoidossa panostetaan aikakaudelle tyypilliseen kaupunkikuvalliseen ilmeeseen ja siisteyteen. Puistojen toiminnallisuutta kehitetään vastaamaan nykyisiä tarpeita. Vanhaa puustoa vaalitaan ja uudistetaan tarvittaessa.

SININEN VERKOSTO

- Alue on Kumpulanpuron valuma-aluetta ja leveiden katutilojen vuoksi läpäisemättömän pinnan osuus kokonaispinta-alasta on suuri. Katujen perusparannusten yhteydessä tutkitaan mahdollisuuksia hulevesien kestävän hallinnan kehittämiseen ja nykyisen sekaviemäroinnin purkuun erillisviemäroinnin avulla.

Arvoympäristöt

- Olympiakylä ja Kisakylä. Käärmetalo kuuluu kansainvälisen DOCOMOMO-järjestön hyväksymään suomalaisen modernin arkkitehtuurin merkkiteosvalikoimaan (Kuva 4).
- Mäkelänkatu, Koskelantie, Käpyläntie/ Oulunkyläntie, Osmonlehto, Väinölänpuisto (Kuva 5).
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009):
 - Käpylän asuinalueet (Puu-Käpylä ja Käpylän länsiosa)
 - Olympiarakennukset: Olympiakylä (1940) ja Kisakylä (1952)
 - Käärmetalo

Liikenne ja esteettömyys

- Reitistö on pääosin esteettömyyden perustasoa.
- Pääkatujen ja kokoojakatujen laajat risteysalueet, erityisesti Pohjolankatu ja Pohjolanaukio, pitkät suojatieylitykset sekä toimivat pyörätiet ovat tulevaisuuden kehittämiskohteita.
- Reitistön erikoisuutena on puistokatujen erotellut jalankulku- ja pyörätiet. Näiden kehittämiseen ja perusparantamiseen panostetaan esteettömyys huomioiden.

Pintamateriaalit

- Kulkupintojen päämateriaalina käytetään asfalttia.
- Reunakivenä käytetään harmaata graniittia.
- Kiveyksiä käytetään harkiten ja selkeinä kokonaisuuksina siellä, missä ne liittyvät aikakaudelle tyypillisiin rakennuksiin, esimerkkinä 1980- ja 1990-lukujen julkiset rakennukset.
- Ulkoilureittien kulkupintana ja puistikoissa tai puistoaukioilla käytetään kivituhkaa lukuun ottamatta jyrkkiä tai vaativan kunnossapidon kohteita.
- Materiaali- ja värimaailma on harkittu.

Rakenteet

- Uusissa rakenteissa ja vanhoja kunnostettaessa käytetään ensisijaisesti luonnonkiveä, esimerkiksi tukimuureissa ja portaissa.

Valaistus

- Historiallisissa puistoissa tulee noudattaa aikakauden hengen mukaisia valaisintyyppejä.
- Perusparannettavien pääkatujen ja aukoiden osalta valaistus tulee sovittaa katupuihin ja kaupunkikuvallisiin tavoitteisiin.
- Puistojen vanhoja ja kauniita puuyksilöitä tai -ryhmiä voidaan erikoisvalaista harkiten, esimerkkinä Osmonlehto.

Kalusteet ja varusteet

- Katu- ja aukiotilojen kalusteet valitaan Helsingin kaupunkikalusteohteen mukaisesti.
- Asemakaavan suojelukohteilla sekä arvoympäristöissä varusteet ja kalusteet valitaan erityisen huolellisesti ja aikakauden tyyliin sopiviksi.
- Historiallisten ja muiden opastettavien kohteiden info- ja opastustaulut valitaan kuhunkin kohteeseen sopiviksi.
- Erityiskohteissa kalusteet ja varusteet valitaan toiminnan, kaupunkikuvan ja kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden mukaisina.

Kuva 3. Mäkelänkatu.

Kuva 4. Käärmetalo.

Kuva 5. Väinölänpuisto.

KÄPYLÄN JA KOSKELAN PUUTALOALUEET

Alueen kokonaiskuva

Alue on yleisilmeeltään hyvin vihreä ja mittakaavaltaan inhimillinen. Vihreä yleis-ilme yhdessä merkittävän rakennuskannan kanssa on arvotekijä, jota korostaa nimekkäiden arkkitehtien ja puutarha-arkkitehtien kädenjälki. Alueella on yhtenäinen vanha rakennuskanta, joista pääosa on rakennettu 1920-luvulla. Hieman uudempia omakotialueita on Taivaskallion itärinteellä. Puukäpylän ja Käpylän länsiosan yhtenäinen kaupunkikuva liittyy aikakautensa kaupunkisuunnittelun ihanteisiin. Länsi-Käpylä on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009). Taivaskallion ja Koskelan puutaloalueet on suojeltu asemakaavalla. Käpylän asemanseutu poikkeaa kaupunkikuvaltaan muusta alueesta modernin ilmeensä ja kerrostalovaltaisuuksensa vuoksi.

Alueen maaperä ja maastonmuodot vaihtelevat poikkeuksellisen paljon. Alueelle sijoittuu topografialtaan korkeita kohtia kuten Taivaskallio (60 m mpy) ja Rauninkallio (40-45 m mpy). Taivaskalliolta avautuu hienoja näkymiä yli Helsingin (Kuva 1). Kallioiset mäet ja lakialueet ovat alueelle tyypillisiä (Kuva 2, Panuntie). Asutus sijoittuu pääosin kitkamaille, päätiet ja junarata puolestaan alaville maille ja savipainanteille.

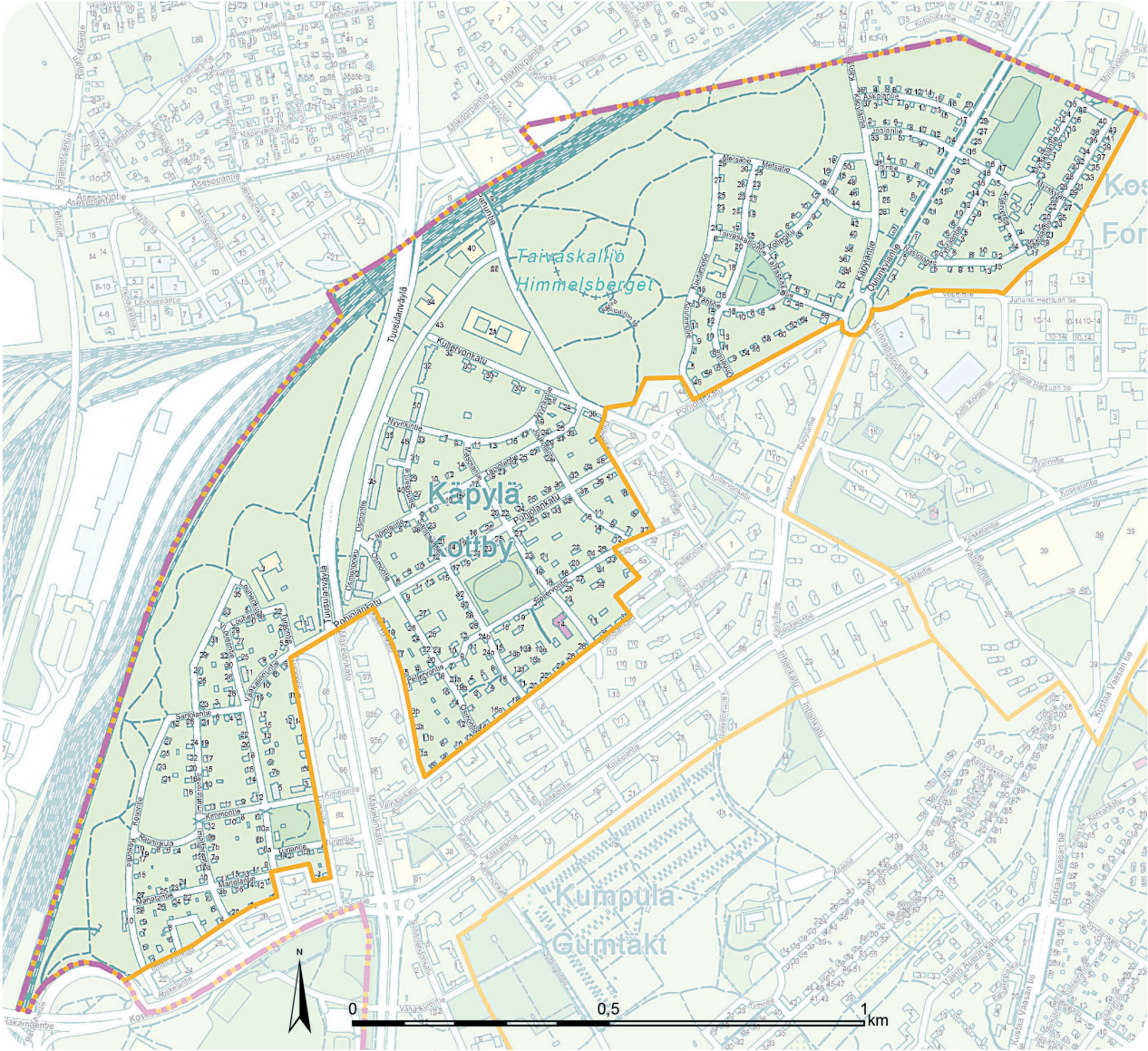
Alueen vihreys muodostuu isoista tontti- ja korttelipihoista, metsistä ja puistoista sekä puistokaduista ja puukujanteista. Metsät ovat pääosin hoidettuja lähi- ja virkistymetsiä. Taivaskallion metsäiset kalliot ja Louhenpuiston itäreunan metsät ovat tärkeitä ulkoilumetsiä, joissa on myös luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita elinympäristöjä.

Aikaudelleen tyypillisiä puistoja ovat Kimmonpuisto, Akseli Toivosen kenttä ja Onnenpuisto.

Alueen palvelut ovat keskittyneet Kullervonkadun, Pohjolankadun ja Onnentien läheisyyteen.

Yleiset tavoitteet

- Tontteja koskevien suojelukaavojen avulla pyritään säilyttämään alueen monipuoliset arvot ja ominaispiirteet, jotka ovat Helsingin ja Suomen mittakaavassa ainutlaatuisia. Suojelukaavojen yleisillä alueilla tulisi myös noudattaa näitä periaatteita.
- Vihreyttä tulee katsoa kokonaisuutena. Tavoitteena on säilyttää alueen vihreä ilme myös virkistysyhteyksien, puukujanteiden ja luonnonmukaisten alueiden ja niiden monimuotoisuuden osalta. Myös yksityispihat ja kortteli-alueet muodostavat tärkeän osan viherrakennetta.
- Asemanseutu on tärkeä joukkoliikenneterminaali. Asemanseudun suunnittelun yhteydessä tavoitteena on varmistaa reittien ja yhteyksien sujuvuus lähialueille. Asemanseutu voi olla Käpylän muusta yleisilmeestä poikkeava (Kuva 3).

Sijaintikartta

- Louhenpuistolla on merkitystä asukkaiden virkistysyhteytenä, ja siellä sijaitsee historiallisia linnoituslaitteita. Selvitys linnoituslaitteista valmistui alkuvuodesta 2016.
- Jalankulku- ja pyöräilyreitistö on kattava ja toimiva puistoissa ja tonttikaduilla. Pääkatujen (erityisesti Koskelantie, Kuva 5), liikenneturvallisuus ja reittien jatkuvuus on korkeatasoista. Toimenpiteissä otetaan huomioon alueen historialliset arvot sekä maisema- ja kaupunkikuva.
- Alueen identiteettiä nostavia aiheita kehitetään, esimerkkeinä Taivaskallio, Pohjolanaukio ja Pohjolankatu (Kuva 4).
- Historiallisten puistokatujen sarjaa tulee säilyttää ja kehittää. Vanhaa puustoa vaalitaan.

Maisema ja luonto

VIHREÄ VERKOSTO

- Laajat metsäiset viheralueet, Louhenpuisto ja Taivaskallio ovat moniarvoisia metsäalueita, joihin sisältyy myös METSO-kohteita. Metsät toimivat suojaviheralueina, ekologisina yhteyksinä ja virkistysalueina. Alueita hoidetaan ja kehitetään luonnon monimuotoisuusarvot ja ekosysteemipalvelut turvaten ja niitä kehittäen. Puuston ikärakennetta ylläpidetään monipuolisena ja la-

Kuva 1. Taivaskallio.

Kuva 2. Panuntie.

hopuuta säästetään etenkin metsien sisäosissa. Erityisesti yhtenäisten metsäalueiden laajuus tulisi turvata ja mahdolliset uudet toiminnot osoitetaan jo rakennetuille alueille.

- Jalopuuvaltaisuus on metsille tyypillinen piirre, erityisen paljon metsissä esiintyy metsävaahteraa, jota suositetaan luonnonhoidossa.
- Pienet kalliomuodostumat ovat alueelle ominaisia, mikä tiedostetaan ja niitä vaalitaan mahdollisuuksien mukaan. Hoidossa huomiota kiinnitetään erityisesti pienialaisten kalliometsiköiden reunoihin kaupunkikuvallisista syistä.
- Laki- ja kallioalueilla (Rauninkallio, Taivaskallio) suositetaan niiden luontaista kasvillisuutta. Tavoitteena on huomioida näkymät ja luonnon arvokohteet sekä estää niiden umpeenkasvu ja kasvillisuuden rehevöityminen.
- Kallioisten metsäalueiden ja niittyjen kulutusta ehkäistään ylläpitämällä monipuolista virkistysreitistöä ja osoittamalla selkeitä ja viihtyisiä oleskelupaikkoja.
- Pienet metsälaikut asutuksen välissä ovat osittain luonteeltaan yksityisiä. Näiden alueiden saavutettavuutta osana viherrakenteen verkostoa parannetaan siten, että ne toimivat suojaisina keitaina kaupunkirakenteessa.
- Luontoarvot ja suojelukohteet turvataan ja huomioidaan luonnonhoidossa. Alueen suojelukohteita ovat Käpylän kallio- ja kangasmetsä, Louhenpuiston kosteikko ja korpi, Kotoniitnypuisto ja Kutomotien ryhmä jättihaapoja.

KASVILLISUUS

- Alueen vihreys ja puutarhamainen ilme on ainutlaatuisen tärkeä vaalittava asia niin kaupunkikuvallisesti, kulttuurihistoriallisesti kuin asukasviihtyisyydenkin kannalta. Erityisesti varttuneen puuston kasvuolosuhteiden turvaaminen tulee huomioida kaikissa alueella tehtävissä toimenpiteissä.
- Katujen ja puistojen kasvillisuuden valinnassa pyritään noudattamaan Helsingin kaupunkikasviovhjetta 1920-1950-lukujen kasveista. Aikakaudelleen ja alueelle tyypillisiä kasvilajeja suositetaan puistoissa ja korttelialueilla. Pihojen suunnittelussa on ollut mukana mm. Elisabeth Koch.

SININEN VERKOSTO

- Alueella on kokonaisuutena runsaasti läpäiseviä pintoja erityisesti vanhojen puutarhamaisten asuinalueiden vuoksi. Tämä vähentää alueelta syntyvien hulevesien määrää ja vaikuttaa myönteisesti alueen kasvillisuuteen. Tavoitteena on, ettei läpäisemättömien pintojen osuutta lisää ja että tonteilla syntyvät hulevedet hallitaan tonttikohtaisesti.
- Käpylän maapinnasta suurin osa on läpäisevää, millä on positiivinen vaikutus alueen hulevesien hallintaan ja kasvillisuuteen. Tavoitteena on tämän erityispiirteen säilyttäminen.
- Kadut kuivatetaan hulevesikaivoin ja tyypillisesti pääkaduilla on käytetty kitakaivoja. Tonttikaduilla vedet johdetaan liittymäalueiden kitakaivoihin. Ratkaisu on pääkaduille riittävä, mutta tonttikaduilla suositetaan ritiläkannellisia kaivoja liittymäalueiden kitakaivojen lisäksi.
- Alueella on monin paikoin sekaviemäröinti. Se tulisi pitkällä ajalla muuttaa erillisviiemäröinniksi, mikä tulee ottaa huomioon kunnallisteknisessä suunnittelussa. Katujen perusparannusten yhteydessä tutkitaan mahdollisuuksia hulevesien kestävän hallinnan kehittämiseen ja nykyisen sekaviemäröinnin purkuun erillisviiemäröinnin avulla.
- Taivaskallion laella on patoamalla muodostettu lampi. Kohdetta käsitellään osana Taivaskallion arvoympäristöä.
- Louhenpuiston arvokas kosteikko on tärkeä hulevesien tulvahuippujen tsaaja ja monimuotoinen biotooppi.

Arvoympäristöt

- Onnenpuisto (Kuva 6), Taivaskallio, Akseli Toivosen kenttä.
- Pohjolankatu, Käpylantie/ Oulunkyläntie.
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009):
 - Käpylän asuinalueet (Puu-Käpylä ja Käpylän länsiosa)
 - Olympiarakennukset: Olympiakylä (1940) ja Kisakylä (1952)
 - Käärmetalo
- Asemakaavalla suojellut asuinalueet (Taivaskallio, Koskela).

Liikenne ja esteettömyys

- Tonttikatujen ilme säilytetään nykyisenkaltaisena ja eleettömänä (Kuva 7, Jaalantie ja Kuva 8, Vipusentie).
- Taivaskallion ja Rauninkallion maasto on vaihtelevaa ja pituuskaltevuudet ovat paikoin suuria, mikä alueille sallitaan. Ne ovat suosittuja ulkoilureittejä, joiden käytettävyyttä on tavoitteena parantaa mm. lisäämällä käsijohteita ja parantamalla valaistusta.
- Esteettömyyden erikoistason reittejä ovat Ilmattarenkuja, Käpyrinteen palvelutalon alue ja Käpylän aseman ylikulun kohdalla Panuntie.

- Alueen reitistö on pääosin esteettömyyden perustasoa. Tarpeen mukaan lisätään esteettömyyden erikoistason reittejä.
- Laajoja kenttämaisia tonttikatualueita kehitetään ja jäsennetään kaupunkikuvaan ja alueen käyttötarkoitukseen sopivaksi.

Pintamateriaalit

- Aikakauden hengen mukaisesti materiaalikirjo on niukkaa, pääosin käytetään asfalttia.
- Liikenteenjakajissa yms. käytetään harmaata luonnonkiveä. Samaa periaatetta on tavoitteena käyttää myös perusparannus- ja uudisrakentamiskoh-teissa.
- Kulkupintojen päämateriaalina käytetään asfalttia, raitiotiekaduilla kiskoväli voi olla myös valubetonia.
- Reunakivenä käytetään harmaata graniittia, pääkaduilla reunakivet ovat muuta katuverkkoa leveämpiä.
- Ulkoilureittien kulkupintana ja puistikoissa tai puistoaukioilla käytetään kivituhkaa, lukuun ottamatta jyrkkiä tai vaativan kunnossapidon kohteita (Taivaskallio). Hulevedet ohjataan hallitusti käytävien reunoille.
- Materiaali- ja värimaailma on harkittu.

Rakenteet

- Ajoradan hidasteet toteutetaan ensisijaisesti kivettyinä.
- Uusissa rakenteissa ja vanhoja kunnostettaessa käytetään ensisijaisesti luonnonkiveä, esimerkiksi tukimuureissa ja portaissa.

Valaistus

- Historiallisissa puistoissa ja arvoympäristöissä noudatetaan aikakauden hengen mukaisia valaisintyyppejä.
- Perusparannettavien päätätujen ja aukoiden osalta valaistus sovitetaan katupuihin ja kaupunkikuvallisiin tavoitteisiin.
- Taivaskallion huipulle voidaan sijoittaa hienovaraista erityisvalaistusta vanhoihin rakenteisiin ja kallioseinämiin.
- Puistojen vanhoja ja kauniita puuyksilöitä tai -ryhmiä voidaan erikoisvalaista harkiten, esimerkkinä Onnenpuisto.

Kalusteet ja varusteet

- Katu- ja aukiotilojen kalusteet valitaan Helsingin kaupunkikalusteoheen mukaisesti.
- Erityiskohteissa kalusteet ja varusteet valitaan toiminnan, kaupunkikuvan ja kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden mukaisina.
- Historiallisten ja muiden opastettavien kohteiden info- ja opastustaulut valitaan kuhunkin kohteeseen sopivaksi.
- Kalusteiden määrää lisätään vilkkaimmin käytetyissä puistoissa.

Kuva 3. Aseman ylikulku.

Kuva 4. Pohjolankatu.

Kuva 5. Koskelantie.

Kuva 6. Onnenpuisto.

Kuva 7. Jaalantie.

Kuva 8. Vipusentie.